

JELLE BARENTSZ NEEMT AFSCHIED VAN HET RADBOUDUMC

Met emeritaat, maar nog lang niet klaar

Na ruim 41 jaar bij het Radboudumc te hebben gewerkt, bereikt emeritus hoogleraar Jelle Barentsz op 19 november 2022 de AOW-gerechtigde leeftijd. Met een afscheidssymposium en afscheidsrede komt de week erna, op 24 november 2022, een officieel eind aan zijn academische loopbaan. Maar nog niet aan zijn drijfveer om nog vele ambities te realiseren. Daarom kijkt hij terug én vooruit.

Om met dat laatste te beginnen: zoals VWS-minister Kuipers al schetst in zijn videoboodschap op het symposium, gaat Jelle Barentsz niet op zijn handen zitten. 'Dat klopt, want met de Andros Clinics wil ik een voorstel voor een proefscreening uitwerken dat moet leiden tot de vroegtijdige opsporing van prostaatkanker. Daarnaast wil ik een expertisecentrum oprichten voor prostaatdiagnostiek, inclusief MRI. Het accent ligt op de combinatie van academie en perifere kliniek', vertelt hij. 'Door de 4M-studie besepte ik hoe belangrijk die samenwerking is. Zonder de perifere centra hadden we in twee jaar nooit 625 patiënten kunnen rekruteren. Ook wil ik blijven proberen een kwaliteitsnetwerk voor deskundigen op het gebied van prostaat-MRI op te zetten.' Maar er komt ook meer ruimte voor vrije tijd: 'Ik wil me toeleggen op mijn hobby fotografie en tijd doorbrengen met mijn gezin.'

Snel, boeiend en essentieel

In 1980 kiest Barentsz voor radiologie om drie redenen. 'Ten eerste is beeldvorming is een ongelooflijke goede ma-

beroop waarbij kennis van fysica, fotografie, pathofysiologie en geneeskunde essentieel is. Ten derde is het een breed beroep dat alle medische specialismen 'bedient.'

MRI-virus

Als Barentsz met zijn radiologieopleiding begint, staan CT en echografie nog in de kinderschoenen, is er geen MRI en wordt er nog gewerkt met foto's die wanordelijk in mappen zitten en voortdurend kwijt raken. Barentsz: 'Digitalisering lag nog in het verschiet. Zo snel gaat het! Gedurende mijn opleiding lag de nadruk op X-thorax, X-maag, X-colon, IVP, lymfografie, angiografie, vasculaire interventie en de eerste CT-onderzoeken. Na mijn opleiding raakte ik in 1987 'besmet' met het MRI-virus. Het heeft me nooit losgelaten: MRI is *Meer Radiologische Informatie*. Al snel besloot ik een proefschrift te doen over Kernspinresonantie tomografie bij het urineblaascarcinoom. Onder leiding van prof. Sjef Ruijs heb ik daarna de wetenschap op de afdeling radiologie van het Radboudumc opgezet. Dit leidde uiteindelijk tot mijn hoogleraarschap in 1998.'

groot verschil kan maken voor patiënten met kanker, en ik wilde dit doen bij zoveel mogelijk van hen. Daarom viel mijn keuze na mijn promotie op prostaatkanker.'

Afscheidsrede

In zijn afscheidsrede laat Barentsz zien hoe snel de radiologie zich in die afgelopen 25 jaar heeft ontwikkeld. 'Ik keek over de horizon en gaf aan wat ons te wachten stond. Daarnaast deed ik verslag van mijn 'successen': prostaat-MRI met de 'PI-RADS wereldstandaard' en 'nanoMRI'. Prostaat-MRI is nu opgenomen in de richtlijnen, en met het nano-ijzer contrastmiddel kunnen we 1,5 mm kleine lymfekliermetastasen, bloedvaten, vaatwanden en MS zichtbaar maken. Een nieuw project is de 'bio-batterij'. Hierbij injecteren we kleine nano-batterijen om de kankercelwand te beschadigen. Uitdagingen in de gezondheidszorg zijn de invoering van nieuwe

'Met een multidisciplinair team wil ik de gezondheidsvoordelen aantonen van een bevolkingsonderzoek naar prostaatkanker'

nier om patiënten te helpen. Een beeld zegt tenslotte meer dan duizend woorden. Op een foto is vaak heel duidelijk te zien wat de patiënt mankeert en hoe erg het met haar/hem is gesteld. Ten tweede is radiologie een zeer snel en boeiend

In zijn werk als hoogleraar staat 24 jaar lang de wetenschap centraal. 'Ik was vooral gefascineerd door de vragen: Wat doet beeldvorming voor de patiënt en wat kost het de maatschappij? Ik realiseerde me dat radiologie een bijzonder

technologieën (zoals beeldvorming), vroegtijdige opsporing van prostaatkanker (screening) en het omgaan met burn-out. Bij dit alles staan de patiënt en de medische staf centraal.’

AI en ijzercontrast

Andere sprekers op het symposium gaan dieper op deze facetten in. Zo laten Geert Litjens en Maarten de Rooij zien hoe belangrijk multidisciplinaire AI wordt in de gezondheidszorg. De combinatie van kliniek, radiologie en pathologie bevat te veel informatie voor het menselijk brein om 24/7 te bevatten. AI wordt dan ook een instrument om de werklust te verminderen en het werk van de radioloog te verbeteren door *double-read*.

Patrik Zamecnik en Jürgen Feuerstein tonen aan dat gadoliniumcontrast plaats gaat maken voor ijzercontrast. Dit heeft als voordeel dat patiënten met een slechte nierfunctie het gemakkelijk kunnen krijgen. Ook kan nanoMRI van Ferrotan (USPIO) aantonen waar bepaalde macrofagen zich bevinden. Deze zijn van belang bij het opsporen van uitzaaiingen in lym-

Burn-out

In de middag volgt een levendige paneldiscussie met patiëntenverenigingen, radiologen, urologen, zorgbestuurders en het bedrijfsleven over het wegnemen van belemmeringen voor een betere diagnose van prostaatkanker met behulp

komen op basis van een combinatie van diagnostische instrumenten (PSA + MRI), vergelijkbaar met het bestaande bevolkingsonderzoek naar dikke darmkanker (ontlastingsonderzoek en coloscopie). Kuipers wijst erop dat er nog steeds twijfel bestaat of het bevolkingsonderzoek

‘Ik hoop dat mijn professionele reis u inspireert om ons beroep nog verder te ontwikkelen om de uitdagingen in de gezondheidszorg aan te gaan’

PSA en MRI. Tot slot sluit Merel Ritskes het symposium af met een persoonlijk verhaal over haar drie bijna-burnouts. In een paneldiscussie komen ex-promovendi van Barentsz tot aanbevelingen om burn-out te voorkomen. Denk aan het kiezen van een goede partner, durven kiezen wat wel en niet te doen en te focussen op de zinvolle doelen die je

voldoende effectief is. Jelle Barentsz: ‘Die gezondheidsvoordelen aantonen is precies wat ik nu met ons multidisciplinair team ga doen. Mijn doel is dat we dankzij technologische innovatie op het gebied van diagnostiek we prostaatkanker met het bevolkingsonderzoek eerder opsporen en de behandeling nog beter, sneller, efficiënter en doelgerichter maken, terwijl we zinloze overdiagnostiek en onnodige behandeling terugdringen.’

‘Dankzij PI-RADS krijgen 1 miljoen mannen per jaar geen onnodige prostaatbiopsie en snel en gericht behandeling’

feklieren, bij pathologische vaatwandprocessen en bij neurodegeneratieve ziekten zoals multipel sclerose en mogelijk ook de ziekte van Alzheimer.

Radiologie als oplossing

Mathias Prokop benadrukt dat de menselijke intelligentie van goede teams van centraal belang is. Van het Bruto Nationaal Product gaat dertien procent naar de zorg, en dat neemt toe. De reden hiervoor is dat we allemaal ouder worden en de verwachtingen van de mensen op het gebied van zorg toenemen. Er wordt 24/7 zorg gevraagd, maar de bereidheid om die te verlenen neemt af. Dus moeten we minder ‘onnodige’ dingen doen. Radiologie kan hierbij een belangrijke rol spelen: goed gebruik kan de kosten van de zorg verlagen en de kwaliteit verhogen.’

voor jezelf hebt gesteld. Ook formuleren zij tips om burn-out te voorkomen bij werknemers en promovendi, zoals het creëren van een sfeer van vertrouwen en een veilige omgeving, medewerkers ‘los te laten’ en te laten leren van fouten, maar wel laagdrempelig beschikbaar te zijn voor dialoog.

Vroegdiagnostiek

Het laatste woord is aan minister Kuipers, die in zijn videoboodschap reageert op Barentsz’ vraag of er een bevolkingsonderzoek naar prostaatkanker moet

Betere behandeling

Zover is het nog niet, maar de emeritus hoogleraar kijkt met gepaste trots terug op hoe hij met radiologie het verschil heeft kunnen maken. ‘Dankzij PI-RADS krijgen 1 miljoen mannen per jaar geen onnodige prostaatbiopsie, krijgen ze snel zekerheid en worden ze gericht en kosteneffectiever behandeld. En dankzij de evidente voordelen van het middel voor de patiënt is over twee jaar het nanoMRI-contrastmiddel beschikbaar. Nu de bio-nano-batterij nog’, kijkt Jelle Barentsz vooruit en sluit hij af: ‘Ik hoop dat mijn professionele reis u inspireert om ons beroep nog verder te ontwikkelen om de uitdagingen in de gezondheidszorg aan te gaan. We hebben dringend behoefte aan geïnspireerde en gepassioneerde radiologen!’

Via de QR-code opent een pdf en zijn alle lezingen en de afscheidsrede te bekijken. Van de paneldiscussies zijn samenvattingen beschikbaar.